

MŪSU! PASTOGĖ

XXXII-ji metai

Australian Lithuanian Weekly
Registered for posting as a publication category B

Kaina / Price 50 c.

5.10 1981 Nr. 39 (1704)

Iranas — prinokusi bomba

Rašo DARŪNAS

Prieš metus rašiau Mūsų Pastogėje, kad tik gavėse pralietas kraujas nuramins isisiautėjusius iranėčius ir tik po civilinio karo bus įmanoma pastovi krašto santvarka. Žinovai ir spaudos darbuotojai tvirtina tą patį ir dabar.

Nuolatiniai žmonių žudymai iš vienos pusės, ir bombos iš kitos pusės yra aiškus įrodymas artėjančio civilinio karo. Kai prezidentas ir kartu vyriausias karo vadas Bani Sadr rūpinosi krašto reikalais kariuomenės su Iraku, Islamo respublikos partija ir kiti fundamentalistai (religiniai fanatikai) stengėsi įsitvirtinti krašto valdžioje, o Bani Sadr liko be užnugario. Jis tikėjosi kariuomenės paramos, bet ji paliko ištikimą Chomeini linijai. Bani Sadr ne laiku pradėjo kritikuoti fundamentalistus (net ir patį Chomeini) ir todėl buvo pašalintas. Chomeini pats pasiskelbė perimęs karinę vadovybę. Taip kariuomenė perėjo Chomeini žinion, o Bani Sadr paliko vadas be kariuomenės, kurią gerai prižiūri fundamentalistų gerai organizuota revoliucinė gvardija. Taigi, buv. prezidento vidurinis blokas sunyko ir jis turėjo trauktis iš Irano. Buvęs šacho pilotas išvežė iš Irano du labiausiai paieškomus fundamentalistų asmenis - Bani Sadr ir islamiškųjų marksistų vadą M.J. Rajavi. Tas pats pilotas, kuris taip pat išgabeno ir patį šachą su šeima. Fundamentalistų grupė yra geriausiai organizuota ir spėjama ji vadovauja visam kairiųjų grupių sąjūdžiui Irane. Islamiškieji marksistai turi moderniškas komunikacijos priemones, labai sėkmingai veikia pogrindyje ir turi kairiųjų leidžiamą pogrindžio laikraštį. M.J. Rajavi laikomas opozicijos vadu. Islamiški marksistai jau buvo gerai organizuoti ir verčiant patį šachą, bet nebuvo savimi tikri ir dėl to susidėjo su Chomeini ajatolomis.

Nesnaudžia ir opozicija. Rugpjūčio 30 d. ministerio pirko istaigoje sprogsi bomba užmušė naująjį prezidentą M.A. Rajai, min. pirm. M.J. Bahonar, policijos vadą ir eilę kitų pareigūnų.

Paryžiuje Bani Sadr ir Rajavi klausinėjami apie įvykį, pareiškė, kad dabartiniai Irano valdytojai yra aukos jų pačių sukurtos sistemos. Sprogdinimą įvykdė sistema nepatenkinti Irano piliečiai. Bani Sadr pasakė, kad Chomeini išžudęs tris kartus daugiau žmonių, negu šachas, Chomeini neatstovaujas tikrojo islamo, o praktikuojas tik

savo sukurtąjį; kadaise šachas demonstrantus uždarė į kalėjimą keliems mėnesiams, o Chomeini savo režimo priešininkus pasmerkė keleriems metams arba sušaudė. Po rugpjūčio 30 dienos atentato Amerikoje buvo prarastos tuo klausimu diskusijos televizijoje. Išvadoje — Irane civilinis karas neišvengiamas ir jis gali prasidėti netrukus arba po Chomeinio mirties, kurio sveikata menkėjanti.

Kas prie to veda? Keletas būdingesnių atsakymų. 1. Krašto ekonomija atsidūrusi visiškame chaose. Bedarbė staiga išsiplėtė, infliacija pakilo 100%. Tas kelia žmonių didžiulį nepasitenkinimą. 2. Sadr pašalinimas iššaukė šalininkų nepasitenkinimą. 3. Išbėgęs Rajavi gali operuoti laisviau ir diriguoti savo šalininkus. 4. Iraniečiai netekę kantrybės dėl nuolatinio žmonių žudymo. 5. Iraniečiai prieš šachą buvo gynimosi pozicijose. Buvę beteisiai žmonės ir pajutę galima laisvę perėjo į puolimą. Akys nukrypo į Ameriką ir Iraką. Amerikiečius įkaitus paleidus ir karui su Iraku apsilpus atsigręžta į krašto vidaus negeroves. Prasidejo kritika ir vienos grupės kovos prieš kitą. Šeštoji priežastis - revoliuciją pradėjus nebuvo sutarta, kas valdys po pergalės. Visi sutiko, kad šachas turis būti nuverstas, bet kas valdys Iraną ir toliau, liko neaiškūs. Tokią si-

tuaciją gudriai išnaudojo fundamentalistai. Iškilus klausimas, kodėl pagalbon neatėjo amerikiečiai Bani Sadrui, kuris atrodes provakarietiškas. Amerikiečiams jis atrodes persilpnas vadas. Iš tiesų, prieš Chomeini sunku kovoti, nes jis iki dabar tebėra dievinamas. Bani Sadr ir dabar nusistatęs prieš amerikiečius ir jų intervenciją. Irano komunistų partija iki šiol oficialiai laikosi nuošaliai ir tykoja išnaudoti gudriai susidariusią padėtį savo ir Maskvos naudai.

Žodžiu, Iranas yra prinokęs vaisius revoliucijai, bet kas tais vaisiais naudosis, šiaandie sunku atspėti.

Adomas Galdikas

SUVALKIJOJE

ŽINIOS

Anglija ir Prancūzija vėl atnaujino planavimą praskasti tunelį po Lamanšo kanalu, kuris jungtų abu kraštus sausumos keliu. Šitas projektas buvo daugelį kartų svarstytas ir planuotas, bet iškilę karai ir kitokios kliūtys tam pastojo kelią. Dabar, kai Vak. Europa bent ekonomiškai susivienijusi, reikalas galės reikiamai pasistūmėti. Būsimasis tunelis bus naudingas ne vien tik Anglijai ir Prancūzijai, bet ir visai Europai.

***

Amerika ir Japonija planuoja sutartinai praveisti naują Panamos kanalą, jungiantį per vid. Ameriką Atlanto ir Pacifiko vandenynus. Turimas Panamos kanalas turi eilę nepatogumų ir sunkumų, kas labai ap sunkina visą susisiekimą.

***

Daug įtampos sukėlė sovietų kariniai manevrai, vykdyti Baltijos jūroje prie Lenkijos, ypač kai tuo pačiu metu vyko Lenkijos laisvųjų unių Solidarumo kongresas Gdynėje. Nežiūrint sovietų grėsmės Solidarumo kongresas nebuvo sutrukdytas, nors sovietinė Maskvos propaganda apkaltino Solidarumą, kad siekia politinės galios ir nori nuversti komunistinę vyriausybę.

Spaudoje

KAS VYKSTA LATVIJOJE IR ESTIJOJE ?

Rugsėjo 4 d. "The Economist" žurnalo korespondentas, lankęsis Latvijoje, rašo:

"Iki šiol dar nesimato, kad Lenkijos įvykiais užsikrėtę pati Sovietų Sąjunga. Tačiau Kremliui pamažu jau kelia susirūpinimą didėjančios įtampimas Pabaltijo valstybėse, kurios prieš 40 metų buvo rusų okupuotos. Iš visų 15 Sovietų respublikų, tik viena Lietuva daugumoj katalikiška, ir jos Bažnyčia, kaip ir Lenkijoje, yra tautinės vienybės šaltinis. Lietuvos sostinė, Vilniuje, veikia disidentų grupė, kuri leidžia pogrindžio spaudą. Estijoje yra buvę nemaža demonstracijų prieš krašto rusinimą, o jos sostinėje, Taline, per Suomijos televiziją, galima išgirsti Vakarų žinių. Daug suomių turistų atvyksta į Taliną, kurie taip pat informuoja, kas vyksta laisvajame pasaulyje.

Latvija pati produktiniausia Pabaltijo tautų, praėity laikėsi daug ramiau, negu jos kaimynės. Tačiau, dėl maisto stokos, susierzinimas ir čia vis didėja. Maisto trūkumas Sov. Sąjungoje yra įprastas dalykas, bet Latvija tradiciniai skaitėsi turtingiausia vieta visoj šaly. Ji gamina daugumą ilgesniam naudojimui skirtų reikmenų, motociklų ir garvežių. Ryga yra didžiausias Sov. Sąjungos uostas, o taip pat ir moterų rūbų madų centras. Latvijos gyvenimo lygis keldavo pavydą kitose respublikose. Dar ir dabar rusai Latvija vadina rojumi, bet patys latviai jau ne. Dabartiniu laiku, kaip ir kitur, Latvijos maisto parduotuvės tuščios. Rygos Kirovo gatvėje žmonės iš pat ankstyvo ryto rikiuojasi eilutėje gauti pieno ir mėsos produktų. Vietoj kad eitų į darbą, daug kas pirmoj

eilėj skuba į miestą apsipirkti. Tris valandas išstovėti maisto eilutėje yra paprastas dalykas. Galima gauti ir vakarietišku prekių, bet jų kainos labai aukštos. Pilnas kompleksas "Beatles" plokštelės parduodamas už 6.000 dolerių.

Norėdama panaikinti maisto trūkumus, valdžia skatina produkcijos kėlimą privačiuose sklypeluose, kuriuose pagaminama net 30% viso maisto. Iki šiol buvo leidžiama turėti tik iki pusės akro privačios žemės. Už miesto ribų sklypelius turi ir miestelėnai. Juos apdirbti valdžia ragina naudoti "naująja technologija" — arklio jėgą. Bėda tik, kad tie laisvalaikio ūkininkautojai nesodina bulvių kaip valdžia norėtų, bet augina gėles. Gėlė - labai svarbus dalykas latvių gyvenime. Vyrai ir moterys grįždami iš darbo, mėgsta namo pars-

nešti gėlių puokštes. Tulpės ir rožės parduodamos po 3 dolerius, todėl ir jų auginimas atneša daugiau naudos.

Latviai įsitikinę, kad jie, palyginus su Lietuva ir Estija, iš savo žemės ūkio gamybos turi mažiausiai naudos, nes beveik viskas išvežama į kitas respublikas. Lietuvoje kitaip - maisto produkcija sunaudojama vietoje. Savaitgaliais latviai važiuoja į Šiaulius pirkti dešrų.

Nacionalizmas Latvijoje pradėjo atgimti iš dalies gal ir dėl to, kad latviai atsidūrę pavojuje likti mažuma savam krašte. Pramonės išsiplėtimas pritraukė daug imigrantų iš visos Sov. Sąjungos. Dabar jau 45% visų gyventojų nėra latviai. Rygoje pilna armėnų, gruzinų, uzbekų ir rusų. Vyraujanti kalba - rusų.

Nukelta į psl. 4

Spauda ir leidėjai

Spalio 5 d. sueina ketveri metai, kai įregistruota ir veikia Australijos Lietuvių Bendruomenės Spaudos Sąjunga, kurios tiesioginis uždavinys rūpintis Mūsų Pastogės leidimu. Šis uždavinys iš tiesų nelengvas, nes ji kaip tiesioginis laikraščio leidėjas neša ir visą už laikraštį atsakomybę ne tik prieš visus skaitytojus, bet ir šio krašto įstatymus. Imant piniginiu atžvilgiu toji atsakomybė nėra jau taip gąsdinanti, nes įstatymų ribose ji nesiekia daugiau kaip 50 dolerių kiekvienam Sąjungos nariui, jeigu Mūsų Pastogę išiktų kokia nors nelemtis arba kiemo nors pikta valia būtų sudarytos kokios kliūtys. Šiandien Spaudos Sąjunga turi virš 100 narių, kurie visi ta prasme garantuoja už Mūsų Pastogę ir tuo pačiu laiduoja jos ateitį. Tas neįmanoma vienam žmogui, bet organizuotai šio darbo sėkmė užtikrinta.

Beveik 30 metų Mūsų Pastogė ėjo, galima sakyti, be pastovaus šeimininko ir be įstatymų globos. Nei pati bendruomenė, nei Mūsų Pastogės tuolaikinis leidėjas Krašto Valdyba nebuvo ir nėra registruotos, tad ir pati Mūsų Pastogė buvo už įstatymų ribų: ji galėjo būti uždaroma kiekvienu metu kaip ir kiekvienas nelegalus organas. Gal bendruomenės laikraštis ir šandien tebebutų tokioj pačioj padėty, bet iškilęs rimtas pavojus privertė jos tuometinius leidėjus į reikalą rimtai pasižiūrėti ir ieškoti tinkamų išeičių. 1976-78 metų ALB Krašto Valdyba, vadovaujama prof. Dr. A. Kabilos, kaip tik ir ėmėsi konkrečių žygių, kad Mūsų Pastogė būtų įregistruota, kad ji priklausytų juridinei organizacijai ir kad ji kaip buvus išliktų bendruomenės laikraščiu. Šis kelias ir buvo surastas isteigiant Lietuvių Bendruomenės Spaudos Sąjungą, kurios pagrindą sudarė ALB Krašto Tarybos nariai. Vėliau Sąjungos nariais buvo ir tebėra prūmami ir kiti asmenys, kurių tinkamumą sprendžia Spaudos Sąjungos Valdyba arba vykdomasis Komitetas.

Lietuviai yra linke į konservatyvumą, todėl į naują gimį — Liet. B-nės Spaudos Sąjungą buvo žiūrėta su nepasitikėjimu ir net įtarimu prileidžiant, kad Mūsų Pastogę perleidžiama į privačias rankas, kad ji nustos buvus bendruomenės laikraščiu, kad jis neturės pasitikėjimo, nebūsiąs bendruomenės remiamas. Tačiau su laiku įsitikinta, kad visi įtarimai ir spėliojimai nepasiteisino:

šandien Mūsų Pastogė turi stiprų teisinį pagrindą, skaitytojų ir bendruomenės remiama perbrido visus sunkumus ir jos padėtis tiek finansiškai, tiek moraliai nepalyginamai daug stipresnė, negu bet kada.

Pagaliam perėmus Mūsų Pastogės leidimą L.B. Spaudos Sąjungai ir tai pačiai ALB Krašto Valdybai darbas palengvėjo: jai atkrito Mūsų Pastogės leidimo ir visi kiti su leidimu susiję rūpestiai ir ji gali visą savo energiją ir iniciatyvą skirti pačios bendruomenės naudai ir gerovei, kas anksčiau šia prasme buvo Krašto Valdybai didelis stabdis.

Iš kitos pusės ir Liet. B-nės Spaudos Sąjunga pateisino save ir įrodė, kad jos veikla yra svarbi, efektyvi ir labai svarbi ne tik mūsų bendruomenės laikraščiu, bet ir pačiai bendruomenei: ji sudarė tvirtą pagrindą ir atramą Mūsų Pastogei, padarė ją juridiniu nariu ir net pakėlė jos autoritetą ir prestižą. Kai kiti lietuvių laikraščiai užjūriuose nusiskundžia mažėjančiu skaitytojų skaičiumi, Mūsų Pastogė ne tik išlaikė pastovų prenumeratorių skaičių, bet pastaruoju metu net prenumeratorių daugėja. Tas liudija, kad laikraščiu, o drauge ir jo leidėju pasitikėjimas auga. Žinoma, tas pasitikėjimas priklauso ne

vien nuo leidėjo, bet ir nuo eilės kitų faktorių, bet kiekvienu atveju leidėjas turi lemiamą vaidmenį. Ir tas kelias ne tik Mūsų Pastogei, bet ir leidėjui pagrįsto pasididžiavimo.

Kas belieka toliau? Pirmiausia stiprinti pačią L.B. Spaudos Sąjungą ir ją kuo gausiau stojant nariais. Tam sąlygos nėra persunkios: stojant įmokėti vienkartinį nario mokestį 25 dolerius ir kad nario atsakomybė už Spaudos Sąjungą ir jos leidžiamą Mūsų Pastogę neprašoka 50 dolerių. Šalia to yra moralinė pareiga dalyvauti Spaudos Sąjungos veikloje, palaikyti jos autoritetą ir paraginti kitus stoti į Spaudos Sąjungą. Atsimenant Spaudos Sąjungos misiją mūsų bendruomenėje, būtų idealu, jeigu visi Mūsų Pastogės skaitytojai stotų nariais ir būtų drauge ir jos skaitytojais, ir leidėjais.

(v.k.)

Apie mus

"SUMENKINTAS"
LENKŲ INAŠAS Į
VILNIAUS
UNIVERSITETĄ

Paryžiuje leidžiamame lenkų žurnale Kultura (1981 kovo) nusiskundžiama, kad Vilniaus universiteto 400 metų sukaktį minint, "tiek krašte, tiek svetur lietuvių nutylėjo lenkų vaidmenį, pasitenkindami lietuviškumo ieškojimais". Apie tai savo nuolatinėje "Lietuvių

L.B. Spaudos S-gos metinis susirinkimas

Lietuvių Bendruomenės Spaudos Sąjungos narių metinis susirinkimas įvyks Sydnejaus Lietuvių Klube, 16 East Terrace, Bankstown, NSW, sekmadienį, 1981 m. spalio 25 d., 3 val.

Dabartinį L.B.S. Sąjungos Komitetą sudaro: pirmininkas V. Patašius, vicepirmininkas Dr. D. Kairaitis, išdinininkas A. Milašas, sekretorius L. Cox, nariai V. Bukevičius, A. Dudaitis ir K. Stašionis.

Pagal Sąjungos įstatus trys dabartinio komiteto nariai turi atsistatydinti per šį metinį Sąjungos narių susirinkimą, bet jie gali būti vėl renkami į naująjį Komitetą. Šiais metais atsistatydina V. Patašius, Dr. D. Kairaitis ir L. Cox. Jie yra sutikę kandidatuoti į naujojo komiteto narius.

L.B.S. Sąjungos Komitetas kreipiasi į visus lietuvių spaudos bičiulius, kurie dar nėra įstoję nariais į Sąjungą, kviesdamas juos įsijungti į Sąjungos narių eiles. Į Sąjungą įstoti galima padavus prašymą ir sumokėjus vienkartinį \$ 25 mokestį. Sąjungos nariams nereikia mokėti metinių nario mokesčių. Stojamais mokesčiais juos padaro nariais iki gyvos galvos, nebent jie patys parduotų pareiškimą iš Sąjungos išstoti.

L.B.S. Sąjungos Komitetas norėtų matyti kiekvieną sąmoningą Australijos lietuvių Sąjungos narių šeimoje.

Lietuvių Bendruomenės
Spaudos Sąjungos Komitetas

REMK AUSTRALIJOS LIETUVIŲ FONDA

Jo tikslas — skatinti, remti ir puoselėti lietuvių tautinę kultūrą, mokslą, švietimą, meną ir kitas lietuvių kultūrinės apraiškas.

Fondą stiprinsime ir jį ugdysime, jei įvairiomis progomis jam aukosime, stosime jo nariais ir nepamiršime jo surašydami testamentus. Testamentuose reikia įrašyti tiksliai angliškąjį Fondo pavadinimą ir adresą:

AUSTRALIAN LITHUANIAN FOUNDATION INC.
50 Errol Street,
North Melbourne, Victoria

A.L. Fondo Valdyba

Australijos Lietuvių Fonde

AUKOS AUSTRALIJOS
LIETUVIŲ FONDUI

Po \$ 100 — E. Druski-nienė N.S.W. - a.a. vyro Algio prisiminimui ir J. Sakalauskas (Cabb.) — nauji šimtinkai.

\$ 25 A.W. Kaitinis (Tas.) - naujas narys.

\$ 10 — J.E. Balčiūnai (Vic.) - a.a. E. Šarauskienės atminimui.

Tautos šventės proga per mūsų įgaliotinį A. Obeliūną — Geelonge aukojo:

\$ 20 Dr. S. Skapinskas

\$ 10 Dr. R. Šarkis.

Po \$ 5 — Jančiauskienė, K. Starinskas, S. Šutas, Andrikonis, V. Palavikas, A. Žvirblis, O. Šrederis, S. Karpalavičius, L. Budzi-nauskas ir A. Obeliūnas.

Po \$ 2 — P. Vaičekauskas, Meižienė, V. Čerakavičius ir J. Manikauskas.

\$ 40 I. Dapšys.

\$ 25 B. Vabolienė — sūnaus Anatolijaus ir anūko Ričardo įamžinimui.

Po \$ 10 — A. Morkūnas ir B. Stalbitė — visi iš S.A.

Tautos šventės proga au-kos iš Adelaidės:

Po \$ 25 — N. Arminienė, L. Gerulaitis, K. Pocius ir M.V. Neverauskai — nauji nariai.

Po \$ 20 — J. Kutkienė, Jonas Lapšys ir kun. A. Spurgis.

Po \$ 10 — K. Alseika, I. Dapšys, A. Morkūnas, J. Norkūnas, V. Pipiras, J. Purvins, A. Urnevičius, H. Vikas, A. Zamoiskis.

Po \$ 5 — J. Aleksandravičius, P. Bielskis, K. Cieminis, A. Gudelis, S. Gusčia, B. Jonavičienė, J. Jonavičius, Kiverienė, A. Kriščiūnas, J. Mockūnas, G. Pečiulienė, J. Poškus, V. Ratkevičius, Z. Sasinis, P. Šatkus, S.V. Urnevičius, J. Vebrys, A. Vitkūnas, A.V. Vitkūnai, A. Visockienė, S.V. Vosylius, A. Žilys ir R. Žiukelis.

Po \$ 3 — C. Paulėnas ir N. Umerienė.

Po \$ 2 — V. Baltutis, O. Bone, F. Damasevičius, K. Dičiūnienė, I. Kalibatas, J. Lapšys, V. Marcinkevičius, Č. Ostrauskas, W. Paliuk, J. Paškauskas, V. Patašius, Petraitis, I. Stepanas, B. Straukas ir A. Urnevičius.

Sveikiname naujus narius ir ačiū visiems parėmusiems mūsų Fondą.

V. Ališauskas
AL Fondo išdinininkas

Mielus Algį ir Ireną DUDAIČIUS, Algio tėveliui Lietuvoje mirus, nuoširdžiai ir giliai užjaučia

Eugenija Bliokienė
Birutė ir Peter Hammill
Tamara ir Benius Vingiliai

Mielai Evai KUBBOS, staigiai mirus jos broliui M y k o l u i, nuoširdžią užuojautą reiškia
Jolanta ir Jurgis Janavičiai

Rugsėjo 26 Sydneyje įvyko Mūsų Pastogės Spaudos Baliaus. Po ilgesnio laiko šis spaudos balius buvo ypatingai sėkmingas ir patrauklus. Atrodo, spaudos balius vėl ima atgauti savo pirmąsias blizgesis ir prestižą, kuo sydneyškiai anksčiau visai pagrįstai didžiūdavosi kaip pirmieji metiniu parengimu. Anksčiau spaudos balius Mūsų Pastogės rengdavo labai erdviuose ir net puošniose salėse, bet anais laikais ir pačių dalyvių prisirinkdavo iki šešių - septynių šimtų. Bet per tą laiką balius entuziastų daugelį išretino mirtis, kiti suseno ir pavargo, o jaunesniųjų eilės pasklidusios po visus pasaulio pakraščius. Tad pastaraisiais metais imta pasitenkinti kuklia Sydneyjaus Liet. Klubo sale, talpinančia iki 300 žmonių. Ir to pilniausiai pakakdavo.

Bet šįmet reikalai kiek apsvirtė. Ir tai spaudos balius naudai: norinčių patekti į spaudos balių susidarytą tiek, kad net teko vietas normuoti ir pavėlavę bilietus anksčiau išigyti kai kurie iš viso nepateko.

Klausimas - kaip čia įvyko tokia staigi permaina? Dalyvauti spaudos baliuje jau nuo seno buvo išgaliojęs kaip sydneyškių prestižas. Lygiai ir sau lygios neturinti spaudos balius loterija. Bet šį kartą gal buvo didžiausia balius atrakcija - spaudos balius programa. Jau pernai spaudos balius programą suruošė p. Dana Skorulienė, kas nustebe balius dalyvius ir net tą pačią programą teko kartoti ir leisti kaip atskirą Liet. Klubo rengimą. Šiais metais baliui programą irgi sutiko parengti p. D. Skorulienė, kas ir buvo tikriausiai

Spaudos Baliaus vaizduose. Viršuje iš kairės: operos "Jūratė ir Kastytis prie Pacifiko" autorė ir režisorė Dana Skorulienė (k.) ir vaidinusi Jūratę Kazytė Bitinienė. II-je nuotraukoje iš k.: Spaudos S-gos K-to pirm. V. Patašius, "Šalia kasdienybės" redaktorė E. Jonaitienė ir Mūsų Pastogės redaktorius V. Kazokas.

Mūsų Pastogės SPAUDOS BALIUS

aukščiausias patrauklumo taškas - opera "Jūratė ir Kastytis prie Pacifiko". Komiška opera su parinktais geriausiais artistais, kupina jūmoro. Jai talkino dideli patyrimą turįs Atžalos teatro vadovas režisierius Stasys Skorulis, muziką ir solistus parengė Dainos choro dirigentas Bronius Kiveris, šviesas ir garsus scenoje tvarkė Algis Dudaitis ir Kajus Kazokas. Ir iš tiesų, toji opera buvo kaip bombos sproginas, nustebe visus balius dalyvius. Visai neperdėtai ir skelbiuose buv priminta, kad šis spektaklis pralenks Sydneyjaus Operą, už ką operos entuziastai moka iki 50 dolerių už spektaklį. Spaudos baliuje jie gavo nepalyginamai daugiau!

Iš tiesų, šį spaudos balių pagrindinai surengė ponios: balius rengimo komiteto pirmininkė Aldona Jablonskienė, o jos pagrindinės talkininkės buvo Jadvyga Mic-

kienė, naujoji Mūsų Pastogės administratorė, ir buv. administratorė p. Liuda Stašionienė ir be abejo programos vadovė, operos kūrėja ir organizatorė p. Dana Skorulienė. Todėl gal moteriškose rankose ir visa balius aplinka buvo tokia jauki ir patraukli: skoningai išpuošta salė, paskirstyti į vietas svečiai, kad nebuvo jokių nusiskundimų ir priekaištų, sėkmingai pravesta loterija ir vakarienė - vis tai pagal moterų komandą!

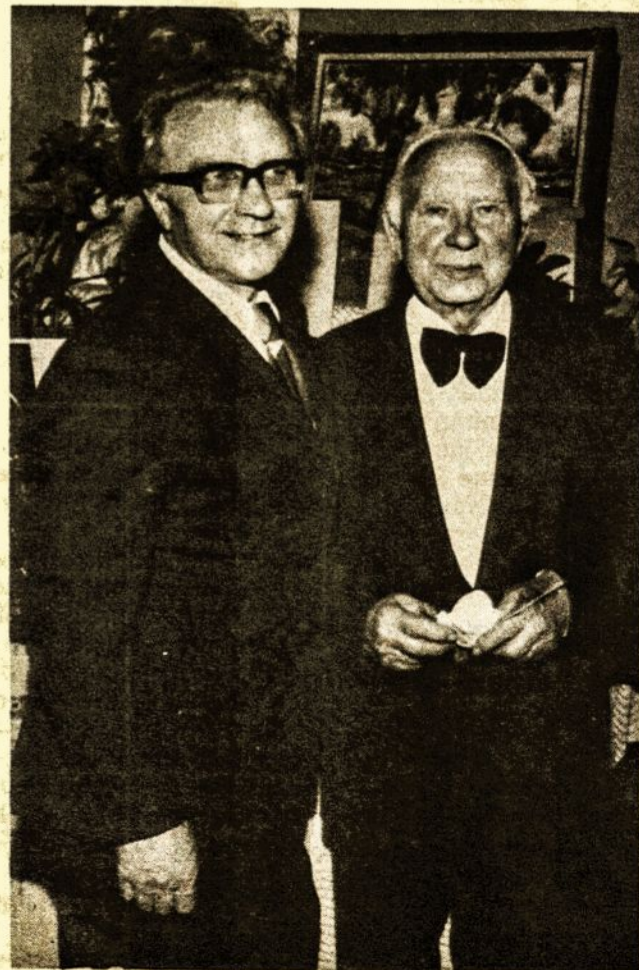
Spaudos balius praėjo visapusiškai sėkmingai. Atrodo ir vakariene niekas nesiskundė: maistas p. Elenutės Birkmanienės vadybėje buvo paruoštas labai skoningai ir jo buvo pakankamai, kad niekas neliko alkanas. Net ir muzika suderinta su balius nuotaika ir šokėjų norais: šokiai pradėti lietuvišku suktiniu, kas irgi pakėlė visų nuotaiką, nes jautėsi esant ne kokiame kabarete, o lietuviškame pa-

rengime.

Iš to viso ir Mūsų Pastogės šis tas paliko: suvedus sąskaitas pelno susidarė apie 900 dolerių. Iš loterijos gauta virš 500 dol. Visa tai liudija ne tik balius dalyvių gerą nuotaiką, bet iš viso didelį palankumą ir įvertinimą mūsų Pastogės. Labai ačiū visiems.

Viršuje: Mūsų Pastogės bendradarbė Dr. G. Kazokienė ir nuolatinis Mūsų Pastogės rėmėjas ir bendradarbis dail. L. Urbonas. Apačioje kairėje (iš k.) medžio drožinėtojas, suvaidinęs M.P. redaktorių balius operoje, E. Lašaitis, kun. P. Butkus ir p. Lašaitienė. Nuotraukoje dešinėje Mūsų Pastogės bendradarbiai A. Kramilius, N.S.W. Pavergtų Tautų K-to pirm., ir svečias iš Adelaidės Vl. Dumčius.

Visos nuotraukos J. Šarkausko

Rašo Jurgis Janušaitis

Lietuvių žurnalistų sąjungos centro valdyba, vadovaujama prof. Jono Kuprionio, Los Angeles, Kalifornijoje, baigia savo kadenciją. Š. m. liepos mėn. 1 d. baigėsi LŽ S-gos Centro Valdybos ir kontrolės komisijos rinkimai. Rinkiminę komisiją sudarė žurnalistai Liudas Balvočius, Balys Graužinis ir Antanas Razutis, Los Angeles, Calif.

Buvo išsiųsta apie 240 balsavimo lapelių. Komisijos pranešimu, balsavo 106 sąjungos nariai. Į LŽ S-gos Centro Valdybą buvo du kandidatų sąrašai, vienas iš Čikagoje gyvenančių, antras iš Los Angeles Calif. gyvenančių spaudos darbuotojų.

Rinkimams pasibaigus, rinkiminė komisija paskelbė tokius davinius: už Čikagos kandidatų sąrašą pasisakė 79 nariai, už Los Angeles 23. Balsai pasiskirstė: Čikagos kandidatus - Algirdą Pužauską 69, Vytautą Kasniū-

ną 66, Jurgį Janušaitį 63, Petrą Petrutį 52, Bronių Juodelį 44, Balį Brazdžionį 42 ir Grožvydą Lazauską 32. Už Los Angeles: Rūtą Klevą Vidžiūniene 23, Stasę Pautienienę 23, Gintautą Juodgudį 18, Vladą Šimoliūną 18, Petrą Pamataitį 18 ir Vytautą Fledžinską 13.

Kontrolės Komisija Čikagoje. Kandidatai balsų gavo: Juozas Toliušis 57, Vytautas Račkauskas 52, Juozas Vilutis 50, Kazys Tautkus 50 ir Juozas Kapačinskas 44.

Tai gi pagal balsų daugumą LŽ S-gos Centro Valdybą sudaro: Algirdas Pužauskas, Vytautas Kasniūnas, Jurgis Janušaitis, Petras Petrutis ir Bronius Juodelis. Kandidatais lieka Balys Brazdžionis ir Grožvydas Lazauskas.

Kontrolės Komisijon: Juozas Toliušis, Vytautas

Račkauskas, Juozas Vilutis ar Kazys Tautkus, nes abu gavo po lygiai balsų. Tai nuspręstas pareigas skirstydami.

Naujos Centro Valdybos posėdis (pirmas po išrinkimo) numatomas rugsėjo pabaigoje. Posėdyje bus išrinktas Sąjungos pirmininkas ir pasiskirstyta pareigomis.

Naujamajai Valdybai teks atlikti Garbės Teismo išrinkimo procedūrą, nes rinkiminė komisija nebuvo pristatiusi balsavimui kandidatų į Garbės Teismą. Taip pat naujoji CV perims ir Daužvardžio fondo administravimą, kaip kad buvo anksčiau, Čikagoje veikusios CV daroma.

Gaila, kad kiek mažokai narių balsavo. Gal kartais ir buvo per trumpas laikas. Turint galvoje, kad balsavo virš šimto narių, reikia pasidžiaugti tų aktyviųjų Sąjungos narių dėmesiu.

Naujoji Centro Valdyba numato kiek galima išlaikyti glaudų ryšį su laisvajame pasaulyje gyvenančiais Sąjungos nariais bei spaudos bendradarbiais. Išlaikyti Sąjungos prestižą, bandys spaudos bendradarbius prašyti laikytis padarumo dėsnių, spaudos etikos, siekti vieningo, gražaus darbo. Numato ir keletą kitų reikšmingų, ilgiau išliekančių darbų atlikti.

Su Australijoje gyvenančiais spaudos bendradarbiais, LŽ. S-gos nariais anksčiau buvo išsivystę glaudūs ryšiai. Tikimės, kad ir ateityje bus glaudus ir nuoširdus bendradarbiavimas.

Apie Sąjungos Valdybos veiklą bei planus painformuosime ir ateityje Mūsų Pastogės skaitytojus.

SVEIKINU
AGNĘ LUKŠYTĘ

Štai Dirvoje pasirodė džiugi naujiena: Agnė Luk-

šytė - Dirvos novelės konkurso 1981 metų laureatė. Malonu, kad iš tolimos Australijos gabi rašytoja nuskyne Amerikoje literatūrai skirtą žiedą. Jos novelė "Zefirantės" jau spausdinama Dirvoje. Įdomi, intriguojanti, emigrantų gyvenimą ženklinanti, lietuviškosios buities pasaulį atskleidžianti novelė. Džiaugiuosi ir sveikinu mielą Agnę. Gi novelė Dirvos skaitytojams suteiks malonios atvangos ir ji mūsų literatūroje paliks kaip dar vienas mūsų išgyvenimų liudijimas.

Mielą laureatę iš laiškų (su ja susirašinėju būdamas Liet. Žurnalistų Sąjungos Valdyboje prieš keletą metų) pažįstu seniai. Gi pirmą kartą viešėdamas Australijoje turėjau progos savo giminaičių a.a. Kazimiero ir Elytės Badauskų namuose ir ilgokai šnektelėti asmeniškai. Pokalbyje, menu, daly-

vavo ir Australijos, Sydneyaus LB Apylinkės Valdybos pirmininkas Dr. A. Mauragis. Pokalbis buvo atviras, nuoširdus. Tada su miela laureate palietėme daug įvairių klausimų, neaplenkėme LŽ S-gos veiklos ir literatūrinio pasaulio. Ji buvo kupina ryžto, užmojo, besisielojanti mūsų literatūra, spauda ir visuomeniniu lietuviškuoju gyvenimu. Tada, kiek menu, nuoširdžiai atsi-sveikinome. Jai palinkėjau aštrios, nenuilstančios plunksnos ir kūrybingų dienų. Išsiskyrėme, kaip artimiausi prieteliai. Širdyje iš-sivežiau Jos daug gražių minčių. Ir štai miela Agnė atskubėjo su gražiu įnašu ir į JAV lietuvių pasaulį. Sveikinu ir džiaugiuosi.

Neabejoju, ji neužmigs ant laurų. Ne. Ji bus kūrybinga ir turėsime progos Jos darbo vaisiais ir toliau gėrėtis.

Šventinės iškilmės

(LAIŠKAS IŠ ADELAIDES)

Jau kelinti metai Tautos šventę atšvenčiame dviem parengimais: šventės išvakarėse Adelaidės moksleiviai surengia jaunimo koncertą Katalikų Centre, o sekantį dieną praveda iškilmę minėjimą Adel. Liet. Namuose. Verta paminėti ir trečią šventinį aktą, kuris yra tartum preliudas į visas minėjimo iškilmės - tai šiai šventei pritaikinta ir gana plati radio programa šeštadienio rytą. Gražiu žodžiu apyl. pirm. Č. Zamoiskis nušvietė šventės reikšmę primindamas, kad mes dažnai pakalbame apie Lietuvą, kaip didvyrių žemę bet pamirštame žmogų lietuvi, kuris šią žemę išgarsino ir per amžius ją gynė, o ir dabar išsivijoje jos neužmiršta. Kvietė visus lietuvius vieningai dirbti, aktyviai dalyvauti šventėje ir įrodyti, kad ši šventė yra kiekvienam lietuviui arti širdies. Kai šeštadienio vakare rinkomės į jaunimo koncer-

ta, salė kaip retai buvo pilnutėlė. Koncertą atidarė moksl. at-kų pirm. Sietynas Kubilius pareikšdamas, kad ir jaunimas nori prisidėti prie šios šventės. Koncerto programa buvo gana plati ir įvairi. Joje dalyvavo apie 25 jaunuoliai neskaitant Žilvino šokėjų. Galėjome pasidžiaugti jų gražia lietuvių kalba ir atliktais dalykais. Šis jaunimo būrelis tai ne visas Adelaidėje turimas sąmoningas savosios tėvų kalbos neužmiršęs jaunimas. Jų turime žymiai daugiau.

Didelę programos dalį atliko deklamuotojai: A. Binkėvičius, S. Kubilius, N. Lloyd, J. Kazla, A. Millen ir L. Pocius. Čia priskirtinas ir S. Kubilius, skaitęs savos poetinės kūrybos.

Muzikinę daly pasirodė Danielė ir Linas Pociai ir Darius Kalibatas, skambinę pianinu. Nijolė Lloyd padai-

Nukelta į psl. 5

J. Krupavičius

Piktžolės Vilniaus Aušros Vartuose

(tęsinys)

Taip prasidėjo ir baigėsi tarnyba vieno iš žiauriausių policijos tarnautojų Vilniuje. Jo pavardė buvo Jonas Girininkaitis. Ir tikėsite ar ne, net nuovadoje tarnaują komunistai jo puolimu džiaugėsi.

Kitą rytą jau už mano stalo sėdėjo kpt. Popovas ir su juo jau matėsi Vilniuje lietuviškos policijos galas. Tą pačią dieną buvo sulaikytas ir iškeltas į Antakalnio kalėjimą anksčiau jau minėtas Milicijos vadas Antanas Čiplys, kuris taip tikėjosi mus visus išskandinęs viešpatauti per amžius. Jo vietoje atsėdė koksai tai Kuznecovas.

Susikišęs į maišą savo nuosavas įstatymų ir parėdymų knygas nuėjau į Zakretą pas pažįstamus pernaktoti, o sekantį rytą tą maišą su knygomis paslėpėme pastogėje, daviau lenkui 10 rublių ir paprašiau pasaugoti, iki grįšiu...

Dar grįžiau į nuova-

dą. Atsisveikinti su savo dar sauleje likusių tarnautojų. Tikrai buvo ašarotas atskyrimas. Gaila buvo skirtis su žmonėmis ir vieta, kurią aš nuo pat mažens mylėjau, kurioje man buvo lemta iškelti plevėsuoti mūsų trišpalvę vėliavą, kurios pažnyčiose mokiau garbinti Dievą lietuvių kalba ir nukėliau komunistui kepurę prieš Dievo Motinos Vartus. Aš pradėjau čia Vilniuje tarnybą klūpodamas prieš Tave ant kelių ir noriu baigti. Matau čia sienas, apkabintą krikukais, lazdomis - reiškia, Tu jiems padėjai. Padėk ir man, švenčiausioji Dievo Motina!..

Man taip spaudė širdį, kad negalėjau melstis. Prieš akis buvęs keturkampėje urnoje stebuklingas paveikslas pažmažu keitėsi ir dingo... Pavarito į tai, ką gyvenime vadiname Lietuvos Motinos Širdis... Aš mačiau jos liūdną veidą, ašaromis pasrūvusias akis. Mačiau, kaip jos

vaikai, prisiklausę svetimų propagandų, girti, pasileidę, apspūtojusiais veidais kėlė aplink ją velniškas orgijas ir išitūpėliais badė jos širdį. Tuose kraujuose slidinėjo ir krito... Krito vienas po kito.

Mielas skaitytojau, prisiekiu tau, kad savo širdyje tada mačiau, kaip ji atvėrė savo ašarotas akis ir tarė - vaikeliai, ar bepludami nesusižeidėte?..

Kitą rytą jau mano geležinis arklys - motociklas nešė mane Lietuvos link. Paliko už manęs Panerį kalnai, dingo iš akių Gedimino kalnas. Mačiau kairėje kelio pusėje rūkuose skęstancią Trakų pilį, kurią mūsų didysis Maironis taip jausmingai apdainavo. Pravažiavau Daugus ir jų pasakiškas apylinkes ir artinausi prie slypinčio tarp pušynų Alytaus, to Alytaus, kur prieš dvidešimt metų stebėjau mūsų tautos atgimimą...

Pabaiga

Kas vyksta Pabaltijy

Atkelta iš psl. 1

Protestai prieš rusifikaciją buvo pavieniai ir blogai organizuoti, daugiausia jaunimo. Istorijos knygose aprašomas 1918 - 1940 metų nepriklausomybės, menkinamąją prasmę vadinamas "buržuazinės Latvijos" laikotarpis, jaunimo vaizduotėje reiškia turtingą ir romantišką praeitį. Gavėse daugybę jaunuolių vaikščioja užsidėję "T" marškinukus su angliškais iraisais "Latvian power". Jaunimas mėgsta giedoti senąjį tautos himną. Pasipriešinimas daugiausia reiškiasi sovietinių paminklų išniekinimu ir šurkščiu elgesiu su rusais. Taip pat reiškami protestai dėl karo Afganistane, o Rygoj pilna gandų apie ten vykstančius žiaurumus.

Komunistų partijos pareigūnai susirūpinę didėjančiu priešrusišku nusistatymu, tačiau nežino, išskyrus "Sovietų tautų brolybės" idėjos propagavimą, kokių priemonių imtis. Nežiūrint to, viename latvių komunistų partijos centrinio komiteto susirinkime, vienas narys kritikavo kitą pareigūną už prakalbų sakymą rusų, o ne latvių kalba. Užuomina ateities įvykių vystymuisi?"

Rugsėjo 1 d. anglų dienraštis "The Times" apžvelgė energijos projekto Estijoje sukelta susirūpinimą.

Nutarimas statyti Estijoje didžiausią pasaulyje naftos skalūnų varomą jėgainę, gyventojų sutiktas su dideliu nepasitenkinimu ir protestais. Tai bus jau trečioji tos rūšies jėgainė šiaurės - rytų Estijoje. Naujoji, 2,5 mil. kilovatų pajėgumo, šiluminė stotis tiekis energiją, kartu su dabar statoma branduoliniu jėgainė Leningrade, visam šiaurės - vakarų Sov. Sąjungos ekonominiam rajonui, kuris turi mažą natūralių kuro šaltinių.

Estai nenori trečiosios milžiniškos jėgainės, kuri duotų energiją Federalinei rusų respublikai ir Latvijai.

Estų žurnale "Eesti kommunist" liepos numeryje rašoma, kad 1979 m.

61,2% Estijos pagamintos elektros sunaudoja Leningrado rajonas, o Latvija gavo net du penktadalius kraštui reikalingos energijos.

Vykdamas naują projektą, iškyla pavojai ne tik Estijos energijos šaltinių išiekojimui, bet taip pat ir aplinkos užteršimui. Naftos skalūnų deginimas duoda daug pelenų ir kitokių žalingų atmatų. Prieš tai nusistatę estų mokslininkai ir kiti pareigūnai, besirūpinantieji krašto aplinkos apsauga.

"Pramonės progresas dabar gresia krašto aplinkai. Tolimesnis jėgainių statymas nėra priimtinas" pareiškė vienas estų mokslininkas.

Protestai prasidėjo nuo 1977 metų, kai tik išėjo viešumon trečiosios stoties planavimas. Aštuoniolika mokslininkų pasirašė laišką ir išsiuntė Stocholmo kolegoms, prašydami švedų paramos kovai prieš galutinį Baltijos jūros užteršimą.

Atkreipdamas dėmesį į tuos priekaištus, valstybinės planavimo tarybos pirmininkas. A. Aarna Talino "Kodumaa" žurnale pareiškė, kad aplinkos apsauga, naudojant krašto naftos skalūnų išteklius, nebus pamiršta, tačiau tai priklauso nuo daugelio kitų valdžios departamentų. Jis pabrėžė, kad šlakas ir pelenai, kurie gaunami iš šiluminių jėgainių, gali būti naudingi panaudoti cemento pramonėje ir žemės ūkyje.

Iki šiol dar nežinoma, kokių priemonių imsis tie valstybės departamentai gamtai apsaugoti.

Vienoj knygoj, parašytoj Sov. Sąjungos vidaus reikalų ministerijos aukštesnio pareigūno, aiškiai nurodyta, kaip teršia aplinką didžiulės Kazakstano jėgainės, o Eki-bastuzo baseine, kur kurui naudojamas lignitas, dar daugiau pridaryta žalos. Pagal Boriso Komarovo knyga "Gamtos naikinimas Sov. Sąjungoj", šiluminės Eki-bastuzo rajono jėgainės greitai laiku išmes per dieną 140.000 tonų pelenų.

Iš Lietuvos ateina aliarmuojančios žinios, kad okupantas prievartiniu keliu bruka rusų kalbą siekiant lietuvius nutautinti. Jau įvesta ne tik krašto administracinėse viršūnėse, bet ir svarbesnėse įstaigose bei įmonėse privalomas susirašinėjimas rusiškai, mokyklose nuo vaikų darželio įvesta privaloma rusų kalba, o universitetuose mokslo darbai ir diplominiai rašiniai turi būti rašomi tik rusiškai ir Maskvoje tvirtinami. Iš lietuvių pusės prieš tokį prievartinį rusinimą ir ir pastangas išstumti lietuvių kalbą Lietuvoje iš viešo gyvenimo tesigirdi protestų tik pogrindžio spaudoje, bet panašius viešų protestų prieš rusinimą, kaip kad pasireiškė Estijoje, Gruzijoje ir kitose vietose, iki šiolei nesigirdėjo.

Tačiau daug skaudesnis nulietuvinimo procesas vyksta išeivijoje, kur niekas lietuviu neverčia išsižadėti savo tautinės priklausomybės ir ypač kalbos, o šitas procesas vystosi nesulaikomai pačių lietuvių rankomis.

Lietuvoje tas prievartinis nulietuvinimas mus šioje pusėje ir stebina, ir net piktina, bet gaila, kad lygiai tas pats vyksta ir pas mus, ir tuo liūdniau, kad savanoriškai, mūsų nejaudina: mišrias vedybas priimame išskėtomis rankomis; jaunimui stengiamės pataikauti derinant prieš jų ir vien tik džiaugiantis, kad kai kurie jų dalyvauja lietuviškose organizacijose, nors jose nei kalbama lietuviškai, nei lie-

tuviška sąmonė vystoma ar propaguojama.

Jau labai daugelį kartų net ir šio laikraščio puslapiuose buvo komentuojamas prisitaikymo reikalas ir jo tiesioginė žala pačiai lietuvybei. Gaila, nei mūsų vyriausi veiksniai lietuviybės sargai ir budėtojai, nei kitokie organai į tai nekreipė dėmesio, gal net savo pasyvia laikysena visą tą procesą greičiau skatino, nei trukdė. Prisimename, kai buvo skelbiamos kad ir retos lietuvių mišrios vedybos. Pradžioje jos buvo priimtos su nuostaba, gal net su baime, bet niekas nesiėmė jokių žygių, neparodė pastangų tokioms vedyboms pastoti kelią ar bent sudaryti kliūčių, kad jos nesiplėstų, o greičiau ieškota pateisinimų, prileidžiant, kad per mišrias vedybas laimima daugiau draugų ir palankumo lietuviams ir t.t. Laikas ir gyvenimas parodė, kad tos viltys visai nepasiteisino. Per visą išeiviją viena kita šeima virtusi totaliai lietuviška, praktiškai neatstojta to, ką mes prarandame per mišrias šeimų noroms nenoroms taikintis, nes vis dėl to iš jų tėvas ar motina pageidauja, kad jų vaikai glaustųsi prieš lietuvių, ir dėl to sąmoningų lietuvių vaikai turi derintis prie nemokančių lietuviškai tariamų lietuvių ir bendrauti aniams

suprantama kalba. Lengva išivaizduoti, tokio bendravimo rezultatus, kai jie savo tarpe kalba ne lietuviškai, kai sportuose negirdi jokio lietuviško žodžio, kai lietuvių kalbą ne tik oficialiai, bet ir praktiškai išstumiamą.

Negana to. Štai ir mūsų pačių spaudoje skelbiama kompromituojančių rašinių, kurie svyruojančio ar pasimetusio jauno lietuvių sąmonę lengvai pastumia antilietuviška kryptimi. Ypač galingai tos persamos idėjos, kad reikia taikintis prieš jaunimo ir net jam leisti specialų lietuvišką laikraštį ar spaudą anglų ar kitokia kalba, kad jie prisilaikytų lietuvių. Kitaip sakant, tai yra tos pačios pastangos, kaip varyti velnią per Belzebubą!

Kiti stato pavyzdžiu Amerikos Vyčius. Atseit, tokia gyva organizacija, veikianti lietuviybės naudai, subūriusi lietuvius, nekalbančius lietuviškai. Bet koks jų procentas galvoja lietuviškai, mes to nežinome. Sakysim, kovoje už lietuvių ir Lietuvos laisvę iki šiolei neteko girdėti apie jų aktyvesnį pasireiškimą.

Kitą sakant, šioje pusėje stengiamės save pateisinti vadovaudamiesi išimtimis, kurios, deja, iki šiolei savęs nepateisino. Nei mišrios vedybos, nei išstumta lietuvių kalba ypač jaunime, nei tariamos lietuviškai nekalbančių lietuvių organizacijos lietuvių ko nors apčiuopiamai konkretaus neatnešė.

Galimas dar vienas kelias, apie kurį viešai nekalbėta ir net nesvarstyta. Būtent, grynai lietuvių, tų lietuvių, kurie nesuvaržyti nei mišrios šeimomis, nei kalbos nemokėjimu, o remiantis tik tais tautiečiais, kurie gyvena ir dirba vien lietuvių. Gal tokių ir neatsirastų daug, bet mes, išipareigoję Lietuvai ir lietuvių, žinotume, kuo remtis. Gal čia ir įvyktų labai radikali operacija, bet gal ji būtų sveika ir naudinga mūsų tautinėms intencijoms. Nereikėtų tada iš viso klausti, ar nemokas lietuviškai iš viso laikytinas lietuviu, kad mūsų vaikai, patekę į tariamai lietuviškas organizacijas, nebūtų morališkai degraduojami kaip kalbą tik lietuviškai, kad

mūsų spauda nebūtų prievartaujama spėjamai patenkinti tuos "lietuvius", kurie nesupranta lietuviškai. Toks radikalumas (irgi spėjamai) duotų ir teigiamų rezultatų: ir tėvai, ir vaikai aiškiai žinotų, kur stovi. Gal tas paskatintų ir svyruojančius, atsimenant šiandieninę politinę ir kultūrinę nuotaiką laikytis savo kilmės šaknų.

Paskutiniu metu pasirodė kad ir Mūsų Pastogėje straipsniai daugiau kryžkelėje stovinčiam kelia abejonių, negu paskatinių stoti lietuviybės frontan. Primitytinai ieškoma pavyzdžių istorijoje, kad ir be savos kalbos tautybė galiojanti, kad tautybė ir lietuvių nebepibrėžiama sąvoka ir t.t. Sakykite, ar tokie teigiamai ir abejotini išvedžiojimai lietuvių kelia, ar smukdo?!

Lietuvių nėra kokia teorija, kurią reikia įrodyti - ji yra! Lietuvių tautai nėra reikalo pasauliui įrodinėti, kad ji kultūriškai pribrendusi savo nepriklausomybei - ji tą teisę turi kaip ir kiekviena kita tauta. Bet kaip yra ar atsiranda pasaulyje plėšikų, kurie kitą apvagia ar apiplėšia, taip yra ir tautų, kurios kitas pavergia pačios tuo pačiu tapdamos plėšikėmis, ir dėl to silpnesnės kenčia arba net žūsta.

Šiandie mūsų tautai bepalikęs tik vienas kelias - kaip galint išsilaikyti ir išlikti. Ir kol lietuviai kaip tauta išliks, tol jai visados bus atvira galimybė atgauti laisvę ir nepriklausomybę, ką mes patys turėsime iškovoti, nes niekas jos nepasiūlys ir neduos kaip kokios dovanos. Štai dėl ko lietuvių išliks tik remdamasi fanatiškais lietuviais, nesvyruojančiais ir ne prisitaikėliais, ne pataikaujančiais. Pataikavimas ir taikymasis prieš kitų lietuvių frontus tik silpnina. Todėl ir lietuvių kalbos praradimas yra pirmas žingsnis į nutautėjimą ir tuo pačiu lietuvių išdavimas.

- Šniūkštienė švenčia savo 50 metų sceninio darbo sukaktį. Aktorei pagerbti Atžalos teatras planuoja naują pastatymą. Veikalą pasirinko solenizantė.

Paulius Rūtenis

Mūsų Pastogės spaudoje baliuje ir šimmet pribuvo ištikimasis spaudoje balius lankytojas Vladas Dumčius iš Adelaidės. Kitais kartais jis atvykdavo su dovanom, bet šį kartą jis buvo pakely į Lietuvą. Jis kaip nuolatinis spaudoje balius svečias pasveikino visus adelaidiškių vardu, loterijoje traukė laiminguosius bilietus ir jautėsi laimingas saviškių tarpe.

***

Kitais metais aktorė veteranė Ksana Dauguvietytė

Sceniniai atgarsiai

Apie Čikagos lietuvių operos pastatymą A. Ponchielli "Lietuviai" mūsų spaudoje buvo jau nemažai rašyta, tačiau operos mėgėjams tikrai bus džiugu skaityti Draugo kultūrinio priedo recenziją, pavadintą: "Lietuviai triumfoja "Lietuviais". Recenzentas Mykolas Drunga rašo: "Lietuviai" yra nelauktai solidus ir patrauklus kūrinys, sklidinantis lakios muzikinės inspiracijos laisvai užpildančios jo tikrai monumentalius kontūrus. Jei G. Verdi nebūtų parašęs "Aidos" ar iš viso nebūtų gyvenęs ir kūręs, galėtumėm spėlioti, jog A. Ponchielli su savo "Lietuviais" ko gero būtų atsistojęs net ir pirmajame plane. Tarp kita ko A. Ponchielli yra parašęs daugiau populiarią operą "La Gioconda".

Visi dainavę solistai susilaukia eilės pagyrimų, o choras ypatingai pabrėžtas M. Drungos išsamioje recenzijoje: "Klausantis prologo ir paskutiniuosius scenos chorų tiesiog šurpas ėjo per nugarą nuo tokio skambaus dainavimo. Tai beje irgi komplimentas A. Ponchiello muzikos jėgai".

Visą muzikinį kolektyvą tvirtai savo rankose laikė dirigentas Alvydas Vasaitis. Pastatymu recenzentas kiek nusivylęs, vietomis papeikdamas kostiumus ir amerikiečio R. Paul Williams režisūrą. Recenzija baigiama: "Tuo tarpu reikėtų pagalvoti ir apie visos operos ar jos ištraukų paskleidimą plokštelių ar kasečių būdu išeivijoje lietuvių tarpe".

**

Sekančiais metais Čikagos Dainavos ansamblis ruošiasi statyti muziko Aloyzo Jurgučio "Vilniaus pilies legenda". Libretą parašė Aurelija Balaišienė panaudodama Vaižganto "Vilniaus pilies pasaką". Režisuos Lucija Buivydaitė, teatro studijas baigusi Illinois universitete,

dabar dėstanti teatrologija Čikagos universitete.

**

Šiais metais birželio 28 d. Los Angeles Dramos Sambūris suvaidino Antano Škėmos trijų veiksmų dramą "Živilė". Veikalą režisavo ansamblio vadovė Dalila Mackialienė. P. Visvydas recenzijoje, tilpusioje Draugo kult. priede. "Legenda apie meilę, laisvę ir mirtį" rašo: "D. Mackialienės sumanyme realistiškai romatinis operinis polėkis persmelkia visą "Živilės" pastatymą. Akį patraukia skoningai jaukios Algio Žaliūno dekoracijos. Emos Dovydatienės sukomponuoti rūbai alsuoja rodomų laikmečių autentiškumu".

Iš recenzijos atrodo, kad visi aktoriai - Živilė - S. Mikutaitytė. Gluosnis - A. Pečiulis, Ašautas - A. Kiškis, Karijotas - V. Dovydaitis, Svajūnas - D. Mackialienė savo vaidmenis atliko patraukliai ir įtikinančiai.

Šimmet rugsėjo 11 d. sueina 20 metų, kai žuvo veikalo autorius Antanas Škėma.

**

Nostalginis G. Veličkos veikaliukas "Nemunas žydi" neseniai pastatytas Adelaidėje teatro Vaidilos atrodo, praėjo gerai, nežiūrint daugelio pasisakymų, kad veikalas buvo per daug iškojiuotas.

**

Šventinės...

Atkelta iš psl. 4

navo, Romualdas Willenbrecht pagrojo akordeonu ir pats padainavęs.

Labai špuodingai atrodė Eglučių chorelis. Tai gražiai susidainavęs mergaičių būrelis. Jam vadovauja Nemira Masiulytė - Stapleton. Dialogą apie meną atliko Robertas Sabieckis ir Andrius Viliūnas. Feljetoną "Telefonas" (V: Baltučio) paskaitė A. Baltutyte. Vakarą užbaigtas E. Varnienės paruošta pyne iš M. Slavenienės poezijos knygos "Nežinomi keleiviai". Atliko R. Varnaitė, S. Kubilius, B. Sabieckis, I. Rupinskaitė ir V. Bardauskaitė.

Šis koncertas dar kartą parodė, kad ne visą jaunimą esame praradę. Didelė dalis yra mūsų tarpe ir su mumis. Nemaža programos dalyvių jau čia išaugusios kartos vaikai.

Pati Tautos šventė atšvesta sekmadienį. Iš ryto pakeltos vėliavos Liet. Namuose ir Kat. Centre. Pamaldose dalyvavo didelis būrys adelaidiškių, organizacijos su vėliavomis. Pamaldas atlikė ir prasmingą pamokslą pasakė kun. A. Spurgis.

Į minėjimą Liet. Namuose susirinko gausiai lietuvių, kad salėje trūko net stovimų vietų. Minėjimą pradėjo Sietynas Kubilius, padeklamavęs A. Mickevičiaus "Ode jaunystei", tuo lyg pabrėždamas jaunųjų pranašumą ir bendruomenės ateitį. Iš tikrųjų, jaunimas ateina į bendruomenę su stipriais įnašais, ką parodė jaunimo koncertas ir šisai minėjimas. Ir čia programą atliko jaunimas.

B. Straukas

LIETUVIŲ LAIDOJIMO BIURAS Funerals of Distinction

17 RAILWAY PDE.
FAIRFIELD, N.S.W.

Tel. 724 5408 Veikia 24 valandas per parą

KGB — sovietų ramstis

J. Jonavičius

(Tęsinys)

Jokia kita pramoninė Vakarų pasaulio šalis palyginus neturi tiek mažai gyvenamų namų plotų, kaip Sov. S-ga, kurioje virš 40% žmonių gyvena kolūkiuose ir kaimuose. Didesnioji dalis kaimo namų neturi elektros, vandentekio ir kanalizacijos, o šildymui daug kur yra naudojami malkomis arba džiovintu mėšlu kūrenami pečiai. Miestuose, žmonėms priklausantieji privatūs namai, kurie sudaro vieną trečdalią miestų gyvenamojo ploto, yra daugumoje pastatyti iš rastų, lentų arba yra iš įvairių medžiagų sukaltos būdos. Valstybiniuose, daugiaaukščiųose mūriniuose namuose, didelis skaičius šeimų turi dalintis virtuve ir vonia.

Net jeigu Sov. S-ga ir atsieks namų statybos planą numatytą iki 1985 metų, 18% visų gyvenamųjų namų neturės vandentekio, 21% kanalizacijos ir 38% bus be vonių.

Šie keli statistikos daviniai aiškiai rodo, kad apie ekonominio sovietijos gyventojų standarto palyginimą su Vakarais netenka ir kalbėti, o taip pat nematyti ženklų, kad sovietų ekonominė padėtis netolimoje ateityje galėtų pagerėti.

Lygiai taip pat, Sov. S-gos kompiuterių technologija ir automatinė inžinerija kasmet vis daugiau atsilieka nuo Vakarų. Nepadaeda Sovietų ekonomijai ir tas faktas, kad 40% valstybinio biudžeto yra skiriama ginklavimui. Tad kyla klausimas, kaip įmanoma priversti 250 milijonų žmonių kęsti tokią egzistenciją ir laikyti juos vergijoje, kurioje žmogus neturi jokios teisės. Atsakymas trumpas — tą darbą atlieka Sovietų saugumas, kuriam komunistų partija yra davusi teisę ir sudariusi sąlygas kontroliuoti individus nuo jų gimimo dienos iki mirties. Vykdydamas tą kontrolę Sovietų saugumas naudoja įvairiausias modernios diktatūros priemones ir tokiu būdu mažytei grupei, sėdinčiai komunistų partijos viršūnėje, yra įmanoma valdyti tokį milžinišką skaičių žmonių, nesileidžiant į masines žudynes, praktikuotas ankstyvaisiais Sovietijos metais.

Kadangi žmonės turi turėti pastogę, vienas svarbiausių sovietinės sistemos šnipų yra kiekviename gyvenamame pastate esantis namo valdytojas, rusiškai vadinamas "upravdom", sutrumpintas iš "upravlyajuščii domom". Tas "upravdomas" yra ne tik namo valdytojas ir nuomos rinkėjas, bet svarbiausiai, kaip jau sakytą, saugumo šnipas. Jis savo raportus įteikia tiesiog milicijai, kurios bylos yra pilnoje saugumo žinioje, tačiau jei saugumas ypatingai domisi kuriuo nors pastato gyventoju, visa "upravdomo" informacija eina tiesiog saugumui. Ir milicija, ir saugumas reikalauja, kad "upravdomas" praneštų jiems visus svarbesnius įvykius pastate, o taip pat gyventojų nukrypimą nuo nor-

malus elgesio arba įpročių. Sakysim, jei gyventojas grįžta iš pobūvio 2 val. ryto, tas yra skaitoma normalu. Bet jei jis grįžta namo 2 val. ryto tris ar keturis kartus į mėnesį, "upravdomas" apie tai painformuoja miliciją, kuri patikrina, kur tas žmogus išbūna iki tokios vėlyvos valandos.

Kiekvienas "upravdomas" turi savo žinioje gyventojų registracijos knygą, kurioje yra surašyti visi to pastato gyventojai, o taip pat ir svečiai kurie išgyvena pastate ilgiau kaip 72 valandas. Tokia knyga duoda saugumui galimybę lengvai sekti visus Sov. S-gos piliečius, nuo naujagimio iki seniausio žmogaus.

Kiekvienas sovietų pilietis, sulaukęs 16 metų amžiaus, gauna vidaus pasą. Tai dar vienas būdas kontroliuoti visus šalies gyventojus. Be pasą, sovietų pilietis negali nei keliauti, nei persikelti gyventi į kitą vietą. Be pasą negalima gauti buto, o svečiuojantis pas gimines ar draugus ilgiau kaip 72 va-

Bus daugiau

Kur gaidžiai laiku negieda

Jau treči metai atostogaudami Fidži salyne pastebėjome, kad ten paryčiais gaidžiai negieda.

Šįmet netikėtai pateko man į rankas viena vietinių legendų, kuri paaiškina "kodėl Fidži gaidžiai gieda tik jūros antplūdžiui kylant".

Senais laikais visi gaidžiai buvo vieno didžiulio gaidžio valdžioje. Jis vadinosi Tau — Tavaja — O.

Vieną dieną jis įsakė savo pavaldiniams jį sekti į pakraščio rifą (pakraščio rifas yra organinės kilmės kalkakmeninė formacija susiklojusi lygiai su jūros paviršium arba nedaug žemiau vandens paviršiaus išilgai tropinių pakraščių. Tokie rifai sudaro terasos pavidalo platformas. Antplūdžių metu rifai būna apsemti vandens, o atoslūgių metu vandens paviršius krenta ir jų platformos keliom valandom atsidengia), kur atoslūgis atidengdavo didelį koralų platformos plotą. Ten būdavo galima rasti daug visokių sultingų kirminų ir daug kitokių skanėstų, kuriuos gaidžiai labai mėgdavo. Tad

landas, pasą reikia pateikti užstampavimui vietos milicijai. Pilietis pagautas keliaujant ar bandant pirkti kelionės bilietą be pasą, areštuojamas ir baudžiamas.

Sovietų saugumas gali įrašyti į pasą įvairius suvaržymus, neleidžiančius jo turėtojui gyventi ar keliauti į tam tikras šalies vietas. Tokiu suvaržymu arba pasą atėmimu, saugumas gali laikyti žmogų ten, kur saugumui patinka.

Nežiūrint to, kad pasas sovietijoje yra svarbiausias dokumentas norint pajudėti iš vienos vietos į kita, vien pasą neužtenka, persikelti gyventi iš kaimo į didesnę miestą. Persikėlimui gyventi į miestą, reikia įrodyti, kad turi mieste darbą. Kad gavus darbą, reikia įrodyti, jog turi mieste kur gyventi, bet kad gavus butą, reikia įrodyti, jog turi darbą — ir taip daina be galo. Vienintelis būdas legaliai persikelti į miestą yra gauti per aukštus partijos pareigūnus arba per Sovietų saugumą valstybinį paskyrimą ir kartu butą. Labai retais atvejais asmuo iš provincijos vedybų keliu gali pakliūti į miestą, jei jo arba jos antroji pusė jau turi mieste butą.

visi pakilo, ir sekdami savo vadą, nuskrido į tą vietą.

Iš pradžių viskas ėjo gerai ir Tau — Tavaja — O žingsniavo po rifą, ieškodamas geriausio lesalo, kurio ten rado apšči. Bet jis buvo išdidus ir neatsargus ir, nežūrėdamas kur ėjo, atsistojo ant klamo (Klamas yra dvigeldis moliuskas, gyvenąs vandeny. Pietų Pacifike yra randami ir milžiniški klamai su kieta dvigelde kriaukle. Jie kartais užauga iki 200 kg. svorio), kuris ten gulėjo, pravėręs abi savo geldos puses. Staiga klamas suglaudė savo geldas ir įrakinio vado koją. Tuo metu prasidėjo antplūdis. Gaidžių vadas užšnekino klamą: "Tai buvo gražus pokštas, bet dabar gali paleisti mane, nes, kaip matai, antplūdis kyla ir neužilgo rifas bus apsemtas vandens. Aš turiu savo pavaldinius nusivesti namo, į sausumą". "Tai nėra pokštas", atsakė klamas. "Tu neturi teisės čia eiti ir vogti iš rifo. Tu priklausai sausumai ir miškams". Taip jiems besiginčijant, antplūdis vis kilo. Tuo metu visi gaidžiai pakilo ir skrido ratu

Kovose su lenkais

Lietuvos užsienių reikalų viceministeris p. Klimas praneša, kad aliantų spaudžiami lenkai sutiko su lietuviams tartis baigti visus ginčus, nustatyti sienas ir užmegsti gerus kaimyninius santykius. Tam pasiūlė suvažiavimą 1920 m. rugsėjo 29 d. Suvalkuose. Taikos sutartis pasirašyta spalio 7 dieną. Spalio 8 d. iš Varėnos sužinota lenkų kariuomenės žygiavimas keliomis voromis Vilniaus kryptimi. Pranešimas pasitvirtino. Keliose vietose lenkai puolė lietuvių 4-ji pulką, kuris stovėjo Jasūnų stoties rajone. Į jį divizijai, kuri buvo išdeštyta į pietus nuo Vilniaus ir dalinai pačiame Vilniuje, gen. Žukauskas įsakė trauktis Vilniaus link, gi III-jai divizijai dengti priešui kelią į Kauną. Esančiomis Vilniuje valstybinėms įstaigoms buvo patarta evakuotis į Kauną, nes buvo aiškiai matyti, kad turint dideliame plote išmėtytas dvi silpnas divizijas, ginti Vilnių buvo beviltiška ir beprasmiška. Aliantų komisija į Vilnių atvyko tik spalio 9 po pietų, kai ten jau šeiminkavo gen. Želigovskis. Evakuoti iš Vilniaus niekas netrukdė. Krašto apsaugos ministeris pulk. V. Žukas su kariuomenės vadu gen. Žukausku ir štabo likučiais išvažiavo iš Vilniaus paskutiniu ju traukiniu spalio 9 d.

Lietuvos Užsienio Reikalų ministerija dėl Želigovskio "sukilimo" padavė protestą Tautų Sąjungai, apskūsdama lenkus, kaltindama juos agresyvumu ir ką tik pasirašytos sutarties sulaužymu. Tam reikalui svarstyti buvo sušauktas specialus posėdis, kuriame atstovavo ir mūsų interesus gynė prof. A. Voldemaras. Čia pasitvirtino amžina gyvenimo taisyklė: "jėga stipresnė, negu teisė". Tautų Sąjunga padarė nedovanotiną klaidą. Užuoat įsakius agresoriui tuojau ir be jokių atsikalbinėjimų pasitraukti į savo te-

viršuje, laukdami savo vado. Bet vanduo pakilo virš Tau — Tavaja — O galvos ir jis paskendo. O gaidžiai vis ieškojo pagautojo ir šaukė jį, kuris buvo Tau — Tavaja — O. Štai iki šių dienų, kiekvieną kartą kai antplūdžio vanduo kyla, Fidži gaidžiai pradeda giedoti.

Stasys Stankūnavičius.

ritorijas, buvo nutarta, kad vietos gyventojai patys turi pasisakyti apie savo norą priklausyti Lietuvai ar Lenkijai Tautų Sąjungos atstovų priežiūroje. Kitaip tariant, pasiūlė plebiscitą esant šalyje okupanto kariuomenei.

Gavus tokį Tautų Sąjungos sprendimą, lenkams liko savo veikimo sferą praplėsti, kad būsimas plebiscitas apimtų dar didesnę plotą ir didesnę žmonių skaičių. Gen. Želigovskui iš viršaus buvo "patarta" žengti toliau, praplėsti "Litwa Srodkowa" iki mūsų Liaudos (Nevėžio slėnio tarp Kėdainių ir Panevėžio, kur dalis vietos šlektų buvo prolenkiškai nusistatę). Šitai Želigovskis ir sumanė įvykdyti. Jau spalio pabaigoje prasidėjo kautynės su lenkais į šiaurės vakarus nuo Vilniaus. Buvo aišku, kad Želigovskis ieškojo mūsų fronte silpnesnės vietos, pro kurią galėtų prasiimušti Lietuvos gilumon.

Lapkričio 16 d. švintant, visu smarkumu lenkai pradėjo pulti Lietuvą. Mūsų kariuomenės jėgos buvo daug silpnesnės, todėl pradėjo trauktis iki Neries ir Sventosios, kad pastotų lenkams kelią žygiuoti Kauno link. Krašto apsaugos ministeris V. Žukas, nurodęs kryptį, davė įsakymą 7-to pulko bataliono vadui vyr. leit. Balnui žygiuoti į frontą. Naktis buvo tamsi, lietus, keliai pabjūrę. Batalionas turėjo žygiuoti greit, bet atsargiai, kad nesusitiktų su didesnėmis lenkų jėgomis. Besiartindamas prie Širvintų, į šiaurę nuo jų, batalionas užklupo Želigovskio štabą ir patį Želigovskį. Kilo lenkų tarpe panika. Jie metėsi bristi per upę, kad nepatektų lietuviams ir nelaisvę. Paspruko Želigovskis ir jo štabas, o kariuomenei davė įsakymą tuojau trauktis. Lietuvos kariuomenė pradėjo persekioti ir vyti besitraukiantį priešą. Su dideliu pasisekimu Lietuvos kariuomenė vijo lenkus Vilniaus link, bet čia atsirado nelemtoji Kontrolės Komisija su prancūzų gen. Chardigni, kuris aliantų vardu pareikalavo sustabdyti kovas. Klausimas, kodėl ta pati Kontrolės Komisija nesirodė, kai Želigovskis puolė Vilnių, ar net tuomet, kai jis atskirai veržėsi Lietuvos gilumon.

S. Pačesa

STAR MEMORIAL CO.

ALL CLASSES OF STONEMARK, INSCRIPTIONS AND RENOVATIONS

Office & Showroom at
Strathfield Entrance to
Rookwood Cemetery.

Phone — Works: 649 6301

89-5451 — Evening

Office and Works:

20-22 RAILWAY STREET
LIDCOMBE, N.S.W., 2141

LIETUVIAI, ĮSIDĖMEKITE!

Paminklų ant kapinių bendrovė STAR MEMORIAL CO. siūlo lietuviams specialia kaina paminklus ant jūsų artimųjų kapo. Bendrovė sutinka ir siūlo nuo kiekvieno paminklo kainos 7 1/2 % skirti Mūsų Pastogei.

Užsakydami šioje bendrovėje paminklą savo artimiesiems neužmirškite priminti, kad užsakote vadaudamiesi jų skelbimu Mūsų Pastogėje.

Paminklams pavyzdžių lietuviškais motyvais reikalaukite šioje įstaigoje

PRAKTIŠKAS IR NAUDINGAS SIUNTINYS 1 - 1981

3 m. šilkinio geriausios rūšies aksomo suknelei; 3 m. vyriškai arba moteriškai eilutei vilnonė medžiaga su jaudimu "All wool made in England"; vyriški išeginiai marškiniai arba bliuskutė; vyriškas arba moteriškas nertinis; "Wrangler" arba "Levi" jeans, denim arba rumbuoto velveto; medžiaga dviem puikiom suknelėm arba 2 svrai vilnonių su mohair siūlų.

Šio siuntinio kaina su muitu ir persiuntimu \$ 320.00
Į šį siuntinį dar galima dadėti 8 svarus įvairių prekių: medžiagos galima dadėti 3 m. ir dirbtinio minko kailio paltui 3 jardus.

Žemiau siūlome keletą naudingėsių dalykų (kainos su muitu):

Avikailiai, ilgi arba ¾, vyriški arba moteriški, tikros odos viršus, dirbtinio kailio pamušalas, kailio kalnierių, sveria 5 sv. \$ 220.00

Geriausios rūšies avikailiai, tikro kailio, ¾, sveria 5 sv. \$ 600.00

Dirbtinio minko kailis paltui, 3 jardai, De-lux, sveria 6 sv. \$ 100.00

Dirbtinio minko kailis paltui, 3 jardai, Ranch, sveria 6 sv. \$ 86.00

Jeans "Wrangler" arba "Levi", siuntinyje gali būti dvi, viena pora sveria 2 sv., kaina už vienas \$ 40.00

Jeans, rumbuoto velveto, siuntinyje gali būti dvi, kaina už vienas \$ 42.00

Vyriškas arba moteriškas megstinas, sveria 1½ sv. \$ 40.00

Vilnonė arba šilkinė skarelė \$ 12.00

Telescopic lietsargis, sveria ½ sv. \$ 13.00

Vyriški arba moteriški odiniai pusbačiai, sveria 1½ sv. \$ 50.00

Puiki medžiaga suknelei \$ 32.00

Angliška medžiaga eilutei \$ 60.00

Angliška medžiaga eilutei \$ 70.00

Angliška medžiaga eilutei \$ 96.00

Aksomo medžiaga eilutei, 3 m., dvigubo pločio \$ 80.00

Kalkuliatorius T1 - 33, Texas \$ 57.00

Kalkuliatorius T1 - 51 - 111, profesionalinis \$ 100.00

Stetoskopas, Littmann \$ 62.00

Šie maisto produktai galima siūsti su rūbais: ½ sv. arbatos - 4.00, ½ sv. nescafes - 6.00, 1 sv. pupelių kavos - 7.00, 1 sv. šokolado - 7.00, 40 cigarečių - 5.00

Sudarant siuntinį savo nuožiūra reikia pridėti persiuntimui \$ 42.00.

Pasiunčiame pramogines ir kitokios muzikos plokšteles

Sudarome testamentus, administruojame nuosavybes, tarpininkaujame išsirūpinant Lietuvoje gyvenančioms žmonoms pensijas, persiunčiame palikimus į Lietuvą prekėmis arba valiuta.

BALTIC STORES LTD.

(Z. Juras)

11 London Lane, Bromley, Kent, BR1 4HB, England
Tel. 01 460 2592.

SYDNEJAUS LIETUVIŲ MOTERŲ SOCIALINĖS VEIKLOS PRAEŠIMAS SKAITYTAS SUSUOETINIAME SUSIRINKIME RUGPIŪČIO 16 D. 1981 m. sydney lietuviu klube Bankstowne

Dabartinė valdyba pradėjo savo kadenciją rugpiūčio d. 1979 m. Pereitais metais per metinį susirinkimą buvo patiekta valdybos pirmųjų metų veiklos pranešimai kurie susirinkimo buvo vienbalsiai priimti.

Per šiuos metus valdyba surėjo 12 posėdžių patikėtinųjų ir valdybos. Parengimai: rugpiūčio 30 d. 1980 m. valdyba, norėdama atnaujinti Kartūno balius tradicija, suruošė balių, kuris sėkmingai praėjo. Gaila, šįmet numatytas Kartūno balius neįvyko. Sodyboje suruošta metinė iešminė lapkričio 9 d. 1980 m. Svečių sulaukėme nemažai. Dėkui p. Marinai Cox ir šokių grupei "Sūkujiū". Lapkričio 24 d. 1980 m. sodyba sulaukė svečio J.E. vyksupo V. Brizgio. Sodybniečių gražiai paruoštas priėmimas, kur prie bendro stalo visi šeimyniškai pasidravom.

Sodybos reikalai puikiai vyksta: sodybniečiai pavzdėngai tvarkosi ir sodybos parengimuose talkininkauja. Seklyčia, kuri visą laiką naudojama, tvarkintai užlaikoma. Valdyba dėkinga sodybietėms p.p. Almaziešnei, Andriuškienei, Palaitiešnei, Petniūnienei, Šidlauskiešnei, Šimkuvieni, ir Andriuškai, Gaidukui, seniūnui L. Simanauskui visiems už visokeriopą talką.

Šiais metais suruoštas tradicinis Užgavėnių balius. Šis balius populiarus ir kaip visuomet praėjo labai sėkmingai. Programą išpildžiusiems p.p D. Bieri, M. Reis-

Iš Syd. Liet. Moterų Draugijos susirinkimo. Priekyje Draugijos pirmininkė p. O. Baužienė ir S. Kolakauskienė.

gienei, A. Vingienei labai dėkui. Visoms blynų padavėjoms taip pat nuosirdus ačiū. Visiems

aukotojams ir talkininkams neužmirštamas ačiū. Šįmet nedalyvavome Kaziuko mūgėje, tikimės kitais metais dalyvauti. Liepos 13, 14, 15 dienomis vyko Sutherland Shire Senior Citizens Week Festival of Arts kuriame ir šį kartą dalyvavo Lietuvių Sodyba - Lithuanian Village. p. G. Petrauskienė kaip visada suorganizavo ir su sodybniečiais kruopščiai paruošė stalą. Sodybietės padarė rankdarbių, kurių daugumą išpardavus, sudarytą pelną aukojo draugijai. Patyrėme, kad reikia stengtis daugiau panašių rankdarbių daryti, nes tai tikrai pelno aruodas. Kaip ankščiau minėjau, sodybos seklyčia daug naudojama ir gegužės mėn. seklyčioje vyko kun. P. Butkaus atlaikytos dvejų gegužinės pamaldos ir šv. Mišios šeštinių išvakarėse. Šie praėjo labai puikiai ir po to sėdom prie bendros kavutės. Neseniai vyko naujos statybos vainiko pakėlimas, kur dėl blogo oro praėjo seklyčioje.

Sodybos užbaigimui pastatyti 5 butus buvo pasirašyta kontraktas su ligšioliniais sodybos statybininkais A. Kutka ir V. Mickevičium. Darbai pradėti vasario mėn. ir tam reikalui paskelbtas aukų vėjus prašant tautiečių paramos kartu ir prašydamos mecenatų aukodami \$ 100 ar daugiau. Atsiliepiamas gana gražus - iki šiol aukota \$ 6.700. Tikimės tolimesnių aukų. Sodybos statyba eina tvarkingai. Neužilgio sulauksime valdžios paskirtos \$ 62.435 subsidijos.

Čia noriu pažymėti, kad mūsų Draugijos vardu Krašto Tarybos suvažiavimo Adelaidėje metu pasiūstas pasveikinimas. Valdyba turi nemažai susirašinėjimų su valdžios įstaigomis, palaikome gerus santykius su Sutherland Shire Council ir kitais valdžios pareigūnais. Taip pat palaikome gerus ryšius su Lietuvių Moterų Klubų Federacija U.S.A., iš jų gauname sveikinimus kaip sesės Australijoje. Valdyba sulaukė kvietimo dalyvauti Federacijos suvažiavime New Yorke spalio 24 d.

Nežiūrint šių visų užsiuimimų valdyba neapleidžia tautiečių ligonių, kurie aplankomi uoliai. Ligonių Reikalų vedėjos p. M. Migevičienės pranešimu šiais metais aplankyti 84 ligoniai.

Kaip ankščiau minėjau, sodybos reikalai vyksta puikiai: mes galime didžiuotis ne tik savųjų ir kitataučių tarpe bet ir ausralų. Valdybos ir savo vardu dėkoju mūsų buhalterii p. A. Milašui už jo brangų mums pasiaukojimą. Lietuvių Klubui už nuolatinį naudojimą patalpų ir už aukas, "M.P." redaktorius p. V. Kazokui už jo talkininkavimą; visoms mieloms narėms, kurios vienu ar kitu būdu valdybai padėjote; visiems labai ačiū!

Labai prašau visų kartu bendrauti, paraginti savo pažįstamas bei drauges įstoti į mūsų eiles tuo atnešdamos naujų jėgų ir sumanymų. Mes ištikrųjų galim džiaugtis savo draugija ir jos nuveiktai darbais.

Baigdama noriu padėkoti esančiai valdybai už labai puikų ir malonų susitarimą per visą kadenciją. Tai buvo tikras džiaugsmas kartu darbuotis. Naujai išrinktai valdybai linkiu tokio pat susiklausymo ir sutarimo.

Ačiū mieloms ponioms už kantrų išklusimą.
O. Baužienė

Skelbimas

ŠVENTO RAŠTO TYRINETOJŲ GARSINIMAS

Dievo Karalystė

Toliau, Apreiškimo 20:7-10, yra parodyta, kad Tūkstantmetinio amžiaus pabaigoje bus laikas "pjūties", sijosimui ir atskyrimui tarp tuomet gyvenančių bilijonų žmonių esybių, kuomet jau kiekvienas bus turėjęs pilniausią progą pasiekti tobulumą. Tuomet įvyksta sijosimas bus panašus sijosimui "Babilono", "Krikščionijos", dabartinės "pjūties" metu; ir tai bus taip pat panašus sijosimui žydu amžiaus "pjūtyje". Tūkstantmetinio amžiaus pjūtyje įvyks galutinis atskyrimas "ozių" nuo Viešpaties "avių", kaip yra parodyta Viešpaties prilyginime. — Mato 25:31-46.

Nors žydu ir Evangelijos pjūčių pasekmės parodo surinkimą tik mažo būrelio, ir pripažinimą nevertais didelių miniu, todėl kad iki šiam laikui šetonas suvedžioja ir apakina žmonių minias, mes galime priderančiai laukti, kad Tūkstantmetinio amžiaus pjūties pasekmės bus kaip tik priešingos, — didesnė dalis žmonijos — paklusnios "avy", bus įvestos į amžinąjį gyvenimą; mažuma gi, kuri prilyginta prie "ozių", bus sunaikinta. Viešpaties ištyrimo pasekmės bus suradimas kokybės, o ne didelio skaičiaus. Jis garantuoja, kad nuodėmei ir nusidėjėliams ir tiems, kurie pritaria piktam, nebus leista eiti toliau kaip iki Tūkstantmeties pabaigai. Niekam nebebus leista gauti amžinosios laimės ir ramybės, nes tuomet "mirties jau nebebus, nė gedėjimo, nė rėksmo, nė skausmo nebebus, nes kas buvo pirma, praėjo". — Apr. 21:4.

Bus daugiau

Mylį tiesią literatūros gausite veltui. Rašykite: P. Bačinskas, 16 Burlington St., Holland Park, Qld. 4121

V I S A I P

**TAUTOS ŠVENTĖ
CANBERROJE**

Tautos Šventė Canberroje paminėta rugsėjo 20 d. Pamaldas atlaikė kun. P. Martuzas iš Sydnejaus, pasakęs dienai pritaikintą pamokslą.

Po pamaldų Canberros Liet. Klube įvyko iškilminga Baltijos Tunto skautų sueiga. Sekė minėjimas, kurį gražiai pravedė p. J. Kovalskis, ALB Canb. apylinkės valdybos narys kultūros reikalams. Paškaitą skaitė Dr. K. Kemežys patiekdamas naujų ir įdomių minčių apie lietuvių tautos išlikimą.

Meninę programą atliko p. R. Mauragienė. Reikia tikėtis, kad ši talentinga pianistė dažniau pasirodys mūsų tarpe. Tautinių šokių grupė Audėjėlė pašoko keturis šokius. Ši grupė vis tobulėja ir nėra abejonės, kad ji lietuvius puikiai reprezentuos šokių festivaly spalio 3-5 d.d. Canberroje. Minėjimas baigtas Tautos Himnu.

Apylinkės Valdyba po minėjimo visus pavaišino dešrelėmis su kopūstais. Visa šventė praėjo pakilioje nuotaikoje.

Australijos federalinėje vyriausybėje rivalizacija plečiasi. Kai kurie komentatoriai prileidžia, kad liberalų partijos vadas min. pirm. M. Fraser galys būti priverstas atsistatydinti ir įvyksią didelių vyriausybėje pasikeitimų. Spėjama, kad galys liberalų partijos vadas iškilti buvęs užsienių reikalų ministeris A. Peacock, kuris dabar neturįs oficialių vyriausybės pareigų ir yra tik fed. parlamento narys.

Vita Force

HORSERADISH, GARLIC & VITAMIN C TABLETS

Naudokite prieš slogą ir kitus bronchitinius negalavimus. Gaunama Health Food krautuvėse ir vaistinėse.

DATIMAC AGENCIES
336 Belair Rd., Lynton S.A.
5062

Tel. (08) 277 3838
(Lietuvių Laboratorija)

LIETUVA IR MES

Ką atneša išeivių apsilankymai Lietuvoje, kam jie padeda ir kam jie naudingi? Kokie ryšiai reikalingi ir imanomi tarp atskirų vienos tautos dalių?

Tokie ir panašūs klausimai bus keliama spalio 18 d. 3 val. Sydnejaus Liet. Klube įvykstančioje Sydnejaus akademikų skautų metinėje šventėje. Tap pat bus pasidalinta kelių nesenai Lietuvoje buvusių jaunų žmonių išpūdžiais iš jų viešnagės tėvynėje.

Akademikų skautų metinių švenčių paprotys išaugo Kauno Vytauto Didžiojo universitete, o atgaivintas tęsiamas išeivijoje, kur veikia atskiri būreliai. Švenčių uždavinys dvejopas: uždaroj sueigoj pakėlimai i tikrasias nares ir senjorus metus tai sueigai ruošesi kandidatai, kuriems suteikiamos korporacijos spalvos, o taip pat surengiamas viešas pasirodymas kokia nors vedamąja mintimi.

Sydnejuje atsikūres Akademinio Skautų Sąjūdžio skyrius savo šventėje prieš trejus metus visuomenei pristatė akademinės skautijos ideologiją, istoriją ir siekimus. Užpernai jungėsi i Vilniaus Universiteto jubiliejaus minėjimus su asmeniškais narių prisiminimais iš to universiteto gyvenimo bei iš jo išaugusių poetų kūrybos, Vilniaus universiteto auklėtinių prisiminimais. Pernai pristatyta akademinės Skautų Leidyklos leidiniai, ypač pogrindžio "Aušra". Šimet nutarta įsijungti i vis dar aktualėjančias diskusijas apie ryšius su okupuotos Lietuvos gyventojais. Programoje fil. E. Jonaitienės paskaita tema "Lietuva ir mes" ir taip pat kelių jaunų akademikų išpūdžiai.

Po programos bus bendra draugiška kavutė.

Tikime, vietos apyl. lietuviai gausiai dalyvaus šventėje ir draugiškai pabendraus. Lauksime visų!

L.J.

AUKOS MOTERŲ DRAUGIJAI

Pagerbdama a.a. M. Glionertienę Sydnejaus Moterų Draugijai ligonių reikalams 10 dolerių aukoją p. I. Milašienė.

Syd. Moterų Draugijai po 10 dolerių aukoją M. Choda ir A. Paulėnienė. Mieliems aukotojams nuoširdžiai dėkojame.

S.L.M.S.G. Draugijos Valdyba

TAUTOS ŠVENTĖ HOBARTE

Apylinkės Valdybos su-ruoštas Tautos Šventės minėjimas rugsėjo 12 d. Atsilankė apie 40 vietos lietuvių ir buvo svečių iš kitur: J. Krutulis iš Launceston, R. Rupinskaitė iš Adelaidės ir dar keletas rečiau mūsų tarpe besirodantių.

Minėjimą atidarė apyl. pirm. J. Paškevičius, paskaitą skaitė R. Tarvydas, savo žodyje palietęs lietuvių tautos praeitį. Kalbėjo angliškai ir lietuviškai, tad visi suprato. Meninėje dalyje

pasirodė svečias iš Launceston, savaitgalio mokyklos mokinukai, vadovaujant mokytojai R. Krutulytei - Share sudainavo dvi dainėles. Minėjimas baigtas Tautos Himnu. Vėliau sekė vaišės ir malonus pabendravimas.

Ta proga pravesta rinkliava savaitgalio mokyklai. Aukoją? \$ 10 P. Šiaučiūnas, A. Juodvalkis, B. Šikšnius, S. Augustinavičius, E. Šiau-

čiūnaitė; po \$ 5 - I. Jurevics, B. Ross, A. Kantvilas, A. Dilba, V. Mikelaitis; \$ 3 S. Domkus. Visiems aukotojams nuoširdus ačiū.

***

V. Mikelaitis sugrižo iš kelionės. Vilniuje pasimatė su motina, aplankė draugus Amerikoje. K. Paškevičius su žmona aplankė gimines Vokietijoje.

J. Paškevičius

METINIS

žvejų balius

jau ateinanti šeštadienį, spalio 10 d. Sydnejaus Lietuvių Klube Pradžia 7 va. Nevėluokite!

Programoje Sydnejaus reprezentacinė tautinių šokių grupė

"GINTARAS"

Žvejai ir Gintaras niekad neapvilia. Ateikite, nesigailėsite! Įėjimas - \$ 2 asmeniui

Savais reikalais

GEELONG

TAUTOS ŠVENTĖS MINĖJIMAS

Tautos šventės minėjimas Geelonge įvyko rugsėjo 6 d. Iškilnės pradėtos pamaldomis, kurias atlaikė kun. P. Dauknyš, pasakęs

tai dienai pritaikintą pamokslą. Giedoją vietos choras, vad. G. Ivaškevičiūtės-Giesbers.

Po pamaldų Liet. Namuose įvyko minėjimas. Apyl. pirm. Dr. S. Skapinskas pasveikino susirinkusius ir visus tėvus Tėvo Dienos proga ir pakvietė Dr. R. Šarkį skaityti paskaitos. Prelegentas, apžvelgęs išsiblaškusius po pasaulį lietuvių ragino visus jungtis krūvon, glaustis prie bendruomenės, nes turėdami stiprią organizuotą bendruomenę galėsime daug geriau pasireikšti. Liet. B-nė yra mūsų tautos dalis.

Sekė meninėje dalyje vietos choras, padainavęs 3 dainas. Minėjimas baigtas Tautos Himnu. Ta proga buvo surinkta \$ 170 Vasario 16 Gimnazijai paremti.

Samanis

AUKOS VASARIO 16 GIMNAZIJAI PAREMTI

\$ 40 - A. Obeliūnas.

\$ 23 - A.L.B. Geelongo Apylinkės Valdyba.

\$ 20 A. Jakubauskas. Po \$ 10 - S. Šutas (sen.), V. Aukštiejus, F. Andriukonis.

\$ 6 S. Skapinskas. Po \$ 5 - V. Palavikas, K. Starinskas, A. Jančiauskienė, R. Šarkis, V. ir E. Bindokas, O. Schrederris.

\$ 3 J. Manikauskas.

Po \$ 2 - C. Vaičekauskienė, Čerekavičius, Br. Jankus, A. Žvirblienė, V. Stuikevičius, S. Karpalavičius, A. Baltrūnas, I. Dargvainis, P. Vaičekauskas. Viso paaukota \$ 170. Nuoširdus ačiū aukotojams!

A.L.B. Geelongo Apylinkės Valdyba

Gal visa Geelongo kultūrinė veikla remiasi savo choru. Todėl būrelis dainos mylėtojų stengiasi savo chorą išlaikyti. Ypatingai laukiama daugiau jaunesnės kartos dainininkų pasekti jaunos dirigentės pavyzdžiu - įsijungti i choro eiles, kad lietuviška daina ir giesmė dar ilgai Geelonge skambėtų.

Rugpiučio 29 d. choras suruošė pasilinksminimą. Labai malonu, kad tiek daug žmonių savo auka prisidėjo išlaidoms padengti. Pinigais arba fantais aukoją: Dr. R. Šarkis, Obeliūnas, Rappauskas, Kisielienė, Č. Valodka, Sedliorius, Vaškevičienė, Karpalavičienė, Čerakavičienė, Asiukevičius, Popeliučienė iš Melbourne, O. Gvildienė, Volkovickienė, Stuikevičienė. Visiems au-

VIETOJ GELIŲ

AUKA MOSŲ PASTOGEI

Parodydamas didelį palankumą ir pagerbdamas savo mirusį brolių Juozą Rašinską jo atminimui Kazimieras Rašinskas Mūsų Pastogei paaukoją 200 dolerių. Ačiū mielam K. Rašinskui. Tai bene pati prasmingiausia forma pagerbti mirusį.

SOCIALINĖS GLOBOS INFORMACIJOS

SKYRIUS

veikia sekmadieniais 1-2.30 val. Melbourne Liet. Namuose, Moterų Seklyčioje (II aukštas), 50 Errol St., North Melbourne tel. 328 4957.

Informacijos Skyrius teikia pagalbą ir informuoja įvairiais asmeninio gerbūvio klausimais. Čia taip pat galima gauti valdžios įstaigų informacinės brošiūras ir įvairius formuliarius prašymams.

Uolus miegalis

— Kada jūs keliatės vasarą
— Kai tik pirmieji saulės spinduliai patenka i kambarį
— Bet juk tai labai anksti.
— Kazir. Mano langas i vasarų pusę.

kotojams ir bendrai bet kuo prisidėjusiems choras nuoširdžiai dėkoja. Ačiū visiems taip gausiai atsilankiusiems ir dosniai parėmusiems. Taip pat dėkingi J. Manikauskui už muziką.

Choras su nauja energija ruošiasi koncertui, kuris numatomas spalio pabaigoje.

Geelongo Liet. Choro Valdyba

Mūsų Pastogė

AUSTRALIAN LITHUANIAN WEEKLY

Published

by the Lithuanian Community

Publishing Society Ltd.

P.O. Box 550

Bankstown, N.S.W., 2200

Redaktorius V. Kazokas
Redakcijos Patariamoji Komisija: V. Bukevičius, A. Dudaitis, I. Jonaitis, A. Reizgys, V. Patašius.
Redakcijos adresas: 13 Percy St. Bankstown, N.S.W. 2200
Tel. 709 8395
Administracijos adresas: P.O. Box 550
Bankstown, N.S.W. 2200
Adminstracijos tel. 709 4846

Prenumerata:
Australijoje metams \$ 20
Užsienyje paprastu paštu \$ 24
Oro paštu i N. Zelandiją \$ 35
Oro paštu kitur \$ 50
Atskiro nr. kaina 50 centų

Redakcija rašinius taisy ir skelbia savo nuožiūra. Už skelbimų turinį neatsakoma.

Dėmesio!

SKELBIMAS

Sydnejaus Lietuvių Klubas parduoda labai žema kaina naudotas, iš apyvartos išimtas pokerio mašinas, kurias gali laikyti privačiuose namuose.

Suinteresuoti prašomi kreiptis asmeniškai pas Klubą vedėją ara telefonu 708 1414.

Klubo Valdyba